

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 143 | 13-19 Mart 2023

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 79 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

19 Mart: İzmir'de polis, Gülen hareketiyle bağlantısı nedeniyle tutuklu kişilerin ailelerine maddi yardım temin ettikleri suçlamasıyla 47 kişiyi gözaltına aldı. İzmir savcılarının talimatıyla gerçekleştirilen operasyonda kişisel birikimlere, mücevherata, cep telefonlarına ve bilgisayarlara el konuldu.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

13 Mart: İzmir'de polis, aralarında HDP üye ve yöneticilerinin de bulunduğu 13 kişiyi parti binasında gerçekleştirilen bir etkinliğe katıldıkları gerekçesiyle gözaltına aldı.

15 Mart: İstanbul'da adliye binası önünde gerçekleştirilen bir gösteriye müdahale eden polis 45 eylemciyi gözaltına aldı.

16 Mart: İzmir'deki bir mahkeme, 2014 yılında yaşanan maden kazasına ilişkin protestolara katılan 30 eski üniversite öğrencisinin her birini üçer yıldan uzun süreli hapis cezalarına mahkum etti.

19 Mart: İstanbul, Mardin ve İzmir'de Nevruz kutlamalarına müdahale eden polis 272 kişiyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

13 Mart: İstanbul'daki bir mahkeme, bir cami derneğinde yaşandığı iddia edilen zimmete geçirme vakasına ilişkin en az üç habere erişim engeli getirdi.

13 Mart: İstanbul'daki bir mahkeme, bir TV kanalının sahibinin bir mafya lideriyle bağlantıları olduğu iddialarına ilişkin üç haber ile altı tweete erişim engeli getirdi.

13 Mart: Yalova Üniversitesi, ders sırasında hükümetin deprem yönetimini eleştirdiği gerekçesiyle akademisyen Çiğdem Kurt hakkında soruşturma başlattı.

13 Mart: Ankara'daki bir idare mahkemesi, hükümetin Kürt sorunundaki yönetimini eleştiren bir deklarasyona imza attıkları için daha önce üniversitedeki görevlerinden

uzaklaştırılan akademisyenlerden beşinin göreve iadesi yönünde karar verdi.

14 Mart: İstanbul'da polis, Mezopotamya haber ajansı yöneticisi Ferhat Çelik'i gözaltına aldı. Çelik aynı gün serbest bırakıldı.

14 Mart: İstanbul'daki bir mahkeme, sahte faturalar düzenleyerek kamu zararına yol açtığı iddia edilen bir şirkete ilişkin en az üç habere erişim engeli getirdi.

14 Mart: İstanbul'daki bir mahkeme, Şubat ayında yaşanan depremlerde tahrip olan otoyolları inşa eden bir şirketle ilgili iddialara ilişkin en az altı habere erişim engeli getirdi.

14 Mart: Ankara'daki bir mahkeme, AFAD yöneticisi İrfan Keskin'i hedef alan görevi kötüye kullanma iddialarına ilişkin bir habere erişim engeli getirdi.

14 Mart: İstanbul'daki bir mahkeme, terörizm suçlamasıyla yargılanan muhabir Adil Demirci'nin beraatına hükmetti.

15 Mart: Ankara'daki bir mahkeme, Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın adının karıştığı akraba kayırma iddialarına ilişkin üç habere erişim engeli getirdi.

16 Mart: İstanbul'da polis, gazeteci Aren Yıldırım'ı gözaltına aldı.

16 Mart: Ankara'da polis, terörizm suçlamasıyla yargılanan gazeteci Hamdullah Bayram'ı gözaltına aldı. Bayram daha sonra çıkarıldığı mahkeme tarafından tutuklandı.

16 Mart: Van'da polis, aralarında yerel siyasetçilerin ve STK yöneticilerinin de yar aldığı dokuz kişiyi terör örgütü propagandası yapma suçlamasıyla gözaltına aldı.

16 Mart: Ankara'daki bir mahkeme, iktidar partisi siyasetçisi Doğan Çelik'in adının karıştığı yolsuzluk iddialarına ilişkin bir köşe yazısına erişim engeli getirdi.

16 Mart: Ankara'daki bir mahkeme, ismi verilmeyen bir jandarma görevlisinin Şubat ayındaki depremlere hükümet kurumlarının hazırlıksız yakalandığı yönündeki ifadelerine ilişkin bir habere erişim engeli getirdi.

17 Mart: Şanlıurfa'da polis, bir oturma eylemini takip eden gazeteci Gülistan Dursun'u gözaltına aldı.

17 Mart: İstanbul'daki bir mahkeme, yaklaşan seçimlerde hükümete desteğini açıklayan bir siyasi partiye ilişkin iddialar içeren altı habere erişim engeli getirdi.

17 Mart: Rize'deki bir mahkeme, eski bakan Berat Albayrak'ın adının da geçtiği dolandırıcılık iddialarına ilişkin en az altı habere erişim engeli getirdi.

17 Mart: Basında yer alan haberlerde, Türkiye makamlarınca lisansı uzatılmayan Alman haber ajansı Deutsche Welle'nin Türkiye ofisini kapatmaya hazırlandığı iddia edildi.

17 Mart: İstanbul'daki bir mahkeme, Boğaziçi Üniversitesi'ne hükümet tarafından atanan tartışmalı rektöre ilişkin haberleri nedeniyle yargılanan gazeteciler Ozan Buz ve Fırat Fıstık'ın beraatına hükmetti.

19 Mart: Emniyet Genel Müdürlüğü, depremlere ilişkin "provokatif" sosyal medya paylaşımları nedeniyle toplam 185 kişinin gözaltına alındığını açıkladı. Söz konusu sayı önceki hafta 179 olarak açıklanmıştı.

19 Mart: Uşak'taki bir mahkeme, tecavüz şüphesiyle yargılanan bir eski askere hakaret ettiği suçlamasıyla aktris Farah Zeynep Abdullah'a adli para cezası verdi.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

14 Mart: Hükümet tarafından çıkarılan vergi affı kanununda, Gülen hareketiyle bağlantılarından dolayı soruşturmaya uğrayan veya kamu görevinden ihraç edilen kişilere karşı ayrımcılık içeren maddeler yer aldı.

KÜRT AZINLIK

13 Mart: İzmir'de polis, aralarında HDP üye ve yöneticilerinin de bulunduğu 13 kişiyi parti binasında gerçekleştirilen bir etkinliğe katıldıkları gerekçesiyle gözaltına aldı.

14 Mart: İstanbul'da polis, Mezopotamya haber ajansı yöneticisi Ferhat Çelik'i gözaltına aldı. Çelik aynı gün serbest bırakıldı.

19 Mart: İstanbul, Mardin ve İzmir'de Nevruz kutlamalarına müdahale eden polis 272 kişiyi gözaltına aldı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

14 Mart: Anayasa Mahkemesi, tutuklu bir karı-kocanın birbirlerini ziyaret etmesine izin vermeyen resmi makamların hak ihlali işlediğine hükmetti.

15 Mart: Balıkesir'deki bir cezaevi, ağız içi aramayı kabul etmeyen mahkumların hastane sevkine izin vermedi.

17 Mart: Basında yer alan haberlerde, Manisa'daki bir cezaevinde sekiz kişilik koşullarda 20 mahkumun tutulduğu ve kalabalık nedeniyle bazı mahkumların yerde yatmak zorunda kaldığı duyuruldu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

17 Mart: Göç Araştırmaları Derneği (GAR) tarafından yayımlanan raporda, deprem bölgelerindeki Suriyeli mültecilerin nefret söylemi, kötü muamele ve fiziksel saldırılar dahil olmak üzere "çok katmanlı ayrımcılığa" maruz kaldığı açıklandı.

19 Mart: Basında yer alan haberlerde, Türk güvenlik güçlerinin Suriye sınırından gelen iki mülteciyi işkence ederek öldürdüğü iddia edildi. Söz konusu iddialarla bağlantılı olarak iki jandarma görevlisi gözaltına alındı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

16 Mart: Ağrı'daki bir cezaevinde tutulan dini cemaat lideri Alparslan Kuytul'un telefon hakları, "telefon görüşmelerinde yalnızca kendisinin konuştuğu" gerekçesiyle kısıtlandı. Kuytul, hükümeti hedef alan güçlü eleştirileri sonrasında tutuklanmıştı.

17 Mart: Hatay'da mahalle bekçileri, bina enkazından kişisel eşyalarını almaya çalıştığı belirtilen depremzedelere fiziksel saldırıda bulundu.

19 Mart: Basında yer alan haberlerde, Türk güvenlik güçlerinin Suriye sınırından gelen iki mülteciyi işkence ederek öldürdüğü iddia edildi. Söz konusu iddialarla bağlantılı olarak iki jandarma görevlisi gözaltına alındı.